

TÜRKİYAT UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ TARAFINDAN “TÜRK DÜNYASINDA AYDINLANMA HAREKETLERİ: 100. YILINDA ALAŞ” ADLI ULUSLARARASI KONFERANS DÜZENLENDİ

Fulya AKMAN ACUNGİL*

Gazi Türkiyat, Güz 2017/21: 247-251

Gazi Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından Türk Tarih Kurumu, El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi, L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi, Kazakistan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği, Avrasya Yazarlar Birliği, Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı işbirliğiyle düzenlenen *Türk Dünyasında Aydınlanma Hareketleri 100. Yılında Alaş Uluslararası Konferans*, 24 Kasım 2017 tarihinde Türk Tarih Kurumu Konferans Salonu’nda üç oturum hâlinde gerçekleştirildi.

---

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara / Türkiye.
fulyaakman@gazi.edu.tr

Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Hülya Kasapoğlu Çengel, Avrasya Yazarlar Birliği Başkanı Yrd. Doç. Dr. Yakup Ömeroğlu, El- Farabi Kazak Millî Üniversitesi Tarih Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mendigül Nogabayeva, L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Dihan Kamzabekuli, Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Refik Turan, Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Uslan, TBMM İdare Amiri Salim Uslu ve Kazakistan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Abzal Saparbekuly 'nun açılış konuşmaları yaptığı konferans; Alaş hareketini anlatan kısa bir film gösterimi ile devam etti.

Konferansın ilk oturumu Prof. Dr. Mendigül Nogabayeva'nın oturum başkanlığında gerçekleşti. Bu oturumda L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi Alaş Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Sultan Khan Akkulı Jüsip "Parlamentar-Başkanlık Sisteminde Bir Muhtar Cumhuriyet: Alaş", Hokkaido Üniversitesi Central Asian

Studies Slavic-Eurasian Research Center Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tomohiko Uyama "Tatar Türklerinin Millî-Medeni Muhtariyeti ile Karşılaştırmalı Olarak Alaş Orda'nın Siyasi Müzakere Stratejileri", L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi "Oturar Kütüphanesi" Nadir Eserler Merkezi Müdürü Prof. Dr. Tursın Jurtbay "Alaş Fikriyatı ve Dini Hareketler", L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Dihan Kamzabekulı "Alaş Mirasında Türkiye ve İstanbul", Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdulvahap Kara "Mustafa Çokay'ın Alaş Kazak Millî Hareketi'ndeki Yeri ve Önemi" başlıklı bildirimlerini sundular.

Konferansın ikinci oturumu Prof. Dr. Abdulvahap Kara'nın başkanlığında devam etti. İlk olarak El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi Orta Asya Konargöçer Uygarlıkları Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Talas Omarbekov, "Sovyetler Birliği'nde Türkçülüğü Cezalandırma Kampanyaları ve Sonuçları" adlı bildirisini sundu. Oturum; Ege Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Öner'in "Tatarlar'da Marifetçilik ve Ceditçilik", El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi Tarih Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mendigül Nogaybayeva'nın "Mangilik El Programı ile Alaş Fikriyatı: Benzerlikleri ve Yeniden Doğuşu", Adam Mickiewicz Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Henryk Jankowski'nin "Ahmet Baytursınulı ve Edebiyat Kuramı", Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nergis Biray'ın "Alaş'ın Aydınlatıcı Önderi: Ahmet Baytursınulı" konulu konuşmalarıyla devam etti.

Dr. Sultan Khan Akkulı Jüsip'in başkanlığını yaptığı üçüncü oturum; L. Gumilyov Avrasya Millî Üniversitesi Kazak Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Kayırbek Kemenger'in "Alaş Aydınlarının Türkoloji Alanındaki Araştırmaları", Avrasya Beşeri Bilimler Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sağımbay Jumağul'un "Alaş Partisine İthaf Edilen Şiirler, Şarkılar ve Marşlar", El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Bereket Karibayev'in "Alaş Hareketinin Yerel Liderlerinden Biri: Oraz Bey Tateoğlu", ve Kırklareli Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kalkan'ın "Alaş Hareketinin Dünya Siyasi Tarihindeki Yeri" adlı bildirimleri ile tamamlandı.

Oturumların sonunda konuşmacılara katılım belgesi oturum başkanları tarafından takdim edildi. Türk Tarih

Kurumu Başkanı Prof. Dr. Refik Turan başkanlığında gerçekleştirilen değerlendirme oturumunda Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, Prof. Dr. Hülya Kasapoğlu Çengel, Prof. Dr. Tursın Jurtbay, Prof. Dr. Talas Omarbekov, Prof. Dr. Tomohiko Uyama, Prof. Dr. Henryk Jankowski de hazır bulundular.

Bu oturumda Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun'un üzerinde durduğu Ötüken Dergisi'nin Ocak 1968 sayısında yazılmış "Alaş Orda Hükümeti'nin Kuruluşunun 50. Yıldönümü" başlıklı haber yazısı katılımcılardan büyük ilgi gördü ve günün önemini pekiştirdi.

Konferans, değerlendirme oturumunun ardından Gazi Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin hazırladığı “Türk Dünyasından Esintiler” adlı konser ile sona erdi.